

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta

1883/01.017/2021

KHALL 20.12.2021 § 478

Perusterveydenhuollon saatavuus on ollut vuosia yksi terveydenhuoltojärjestelmämme suurimpia haasteita. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti säädetään perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta osana terveystalouden sisällöllistä uudistusta. Hoitotakuun tiukennuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.4.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee terveydenhuoltolain muuttamista hoitoon pääsyn nopeuttamiseksi ja ns. hoitotakuun tiukentamiseksi hyvinvointialueen järjestämisvastuulle siirtyvää perusterveydenhuollon avosairaanhoitoa ja suun terveydenhuoltoa koskien. Hoitoon pääsyä koskeva sääntely koskisi myös korkeakouluopiskelijoiden opiskelijaterveydenhuoltoa ja vankiterveydenhuoltoa. Lisäksi hoitotakuun tiukennus koskisi sekä fyysisiä että psyykkisiä terveysongelmia. Erikoissairaanhoidon hoitotakuun määräaikaan ei ehdoteta muutoksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuun on tarkoitus siirtyä hyvinvointialueille 1.1.2023. Samanaikaisesti on käynnissä palveluiden sisällön uudistaminen.

Lausuntopyynnön kohteena olevalla luonnoksella hallituksen esitykseksi tiukennettaisiin hoitoon pääsyn määräaikoja. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa kiireettömään tutkimukseen tai hoitoon pääsyn määräaika lyhenisi kolmesta kuukaudesta seitsemään päivään siitä, kun on tehty arvio hoidon tarpeesta. Seitsemän vuorokauden määräaika koskisi hoitotahtumia, jotka liittyvät sairastumiseen, vammaan, pitkäaikaissairauden vaikeutumiseen, uusien oireiden esilletuloon tai toimintakyvyn alenemiseen. Seitsemään päivään lasketaan mukaan myös lauantait, sunnuntait ja mahdolliset arkipyhät.

Laissa säädettäisiin myös hoitoon pääsystä silloin, kun palvelu ei ole tämän määräajan piirissä. Seitsemän vuorokauden määräaika perusterveydenhuollossa ei koskisi hoito- ja kuntoutussuunnitelman mukaisia hoitotahtumia, asiakasryhmään liittyviä seuranta- ja tarkastuskäyntejä taikka terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluja kuten terveysneuvontaa, terveystarkastuksia tai matkailun vuoksi annettavia rokotuksia eikä palveluihin liittyviä todistuksia. Seitsemän vuorokauden määräaika ei myöskään koskisi perusterveydenhuollossa toimivan muiden lääketieteen erikoisalojen kuin yleislääketieteen erikoislääkärin vastaanotokäyntejä.

Suun terveydenhuollossa hoitoon pääsyn määräaika lyhenisi kuudesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen.

Tällä hetkellä Satakunnassa kuntien välillä on suuria eroja sekä terveydenhuollon että suun terveydenhuollon henkilöstöresurssien määrässä ja henkilöstön saatavuudessa. Haasteita on siten jo nykyistenkin hoitotakuun määräaikojen kanssa.

Lausuntokierroksen avulla on lisäksi tarkoitus saada kunnista ajantasaista

tietoa hoitoon pääsyn tilanteesta ja hoitotakuun toimeenpanon vaatimista resursseista alueilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kunnilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta (17.11.2021 VN/12948/2019). Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelu.fi -sivustolla viimeistään 4.1.2022. Lausuntoa varten esitetään kohdennettuja kysymyksiä, joihin annettuja vastauksia on mahdollisuus perustella. Vaihtoehtoisesti vastaaja voi jättää avoimen lausunnon. STM:n luonnos hallituksen esitykseksi on luettavissa lausuntopalvelu.fi sivustolla (www.lausuntopalvelu.fi).

Esityslistan liitteet:

- STM:n lausuntopyyntö
- STM:n tiedotustilaisuus 17.11.2021 Perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn parantaminen

Valmistelija kehittämisjohtaja Ulla Norrbo

Valmistelijan esitys:

Kankaanpään kaupunginhallituksen lausunto:

Ehdotettu hoitotakuun tiukennus on hyvä ja kannatettava tavoite. Tällä hetkellä Satakunnassa kuntien välillä on kuitenkin suuria eroja sekä terveydenhuollon että suun terveydenhuollon henkilöstöresurssien määrässä ja henkilöstön saatavuudessa. Tämä aiheuttaa haasteita nykyisenkin hoitotakuun määräaikojen kanssa. Hoitotakuun tiukentamisessa tulee riittävin resurssein turvata hyvinvointialueiden erilaiset lähtökohdat ja mahdollisuudet (hva:n omat ja muiden palveluntuottajien käytettävissä olevat resurssit) tiukentuvan hoitotakuun toteuttamiseksi tavoitteiden mukaisesti. On huomioitava myös vaikutukset muutosta toteuttavien työntekijöiden työmäärään.

Muutoksen toimeenpanon ajankohta on vaativa osuen hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen alkuvaiheisiin. Lisäksi hoitotakuun seuranta ja raportointi tulee edellyttämään merkittävää kehittämistyötä kaikkiin perusterveydenhuollon käytössä oleviin tietojärjestelmiin. Potilastietojärjestelmiin ei ole mahdollista tällä hetkellä kirjata hoitotapahtumia lakivalmistelun mukaisesti jaoteltuina, eikä siten niistä saada tilastotietoja raportointivelvollisuuden hoitamista tai valvontaa varten. Laissa on velvoite raportoida tiedot kuukausittain hyvinvointialueen nettisivuille yksikkökohtaisesti, ja raportoinnissa pitää pystyä erittelemään alle seitsemän vuorokauden hoitotapahtumien saatavuusajat erillään muista hoitotapahtumista.

Lain valmistelussa huomioidut taloudelliset vaikutukset ovat alimitoitettuja, eikä lain valmistelussa esitettyjä henkilöstöresurssien lisäyksiä pidetä riittävinä hoitotakuun tiukennuksen toteuttamiseksi. Huomion arvoista on, että tosiasiallisesti hoitotakuun tiukennuksessa on maksimissaan viisi päivää aikaa vastata lain vaatimuksiin, kun palveluita ei edellytetä tuotettavaksi viikonloppuisin tai arkipyhinä, mutta ne lasketaan mukaan seitsemään päivään.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus hyväksyy valmistelijan esityksen.

Päätös:

Kankaanpään kaupunginhallituksen lausunto:

Ehdotettu hoitotakuun tiukennus on hyvä ja kannatettava tavoite. Tällä hetkellä Satakunnassa kuntien välillä on kuitenkin suuria eroja sekä terveydenhuollon että suun terveydenhuollon henkilöstöresurssien määrässä ja henkilöstön saatavuudessa. Tämä aiheuttaa haasteita nykyisenkin hoitotakuun määräaikojen kanssa. Hoitotakuun tiukentamisessa tulee riittävin resurssein turvata hyvinvointialueiden erilaiset lähtökohdat ja mahdollisuudet (hva:n omat resurssit sekä monituottajamalli huomioiden yritykset ja kolmassektori, jotka voivat tuottaa palvelusetelillä palveluita asiakaslähtöisesti) tiukentuvan hoitotakuun toteuttamiseksi tavoitteiden mukaisesti. On huomioitava myös vaikutukset muutosta toteuttavien työntekijöiden työmäärään.

Muutoksen toimeenpanon ajankohta on vaativa osuen hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen alkuvaiheisiin. Lisäksi hoitotakuun seuranta ja raportointi tulee edellyttämään merkittävää kehittämistyötä kaikkiin perusterveydenhuollon käytössä oleviin tietojärjestelmiin. Potilastietojärjestelmiin ei ole mahdollista tällä hetkellä kirjata hoitotapahtumia lakivalmistelun mukaisesti jaoteltuina, eikä siten niistä saada tilastotietoja raportointivelvollisuuden hoitamista tai valvontaa varten. Laissa on velvoite raportoida tiedot kuukausittain hyvinvointialueen nettisivuille yksikkökohtaisesti, ja raportoinnissa pitää pystyä erittelemään alle seitsemän vuorokauden hoitotapahtumien saatavuusajat erillään muista hoitotapahtumista.

Lain valmistelussa huomioidut taloudelliset vaikutukset ovat alimitoitettuja, eikä lain valmistelussa esitettyjä henkilöstöresurssien lisäyksiä pidetä riittävinä hoitotakuun tiukennuksen toteuttamiseksi. Huomion arvoista on, että tosiasiallisesti hoitotakuun tiukennuksessa on maksimissaan viisi päivää aikaa vastata lain vaatimuksiin, kun palveluita ei edellytetä tuotettavaksi viikonloppuisin tai arkipyhinä, mutta ne lasketaan mukaan seitsemään päivään.

Täytäntöönpano: Sosiaali- ja terveysministeriö

Lisätietoja antaa: Kehittämisjohtaja Ulla Norrbo 044 577 5202

Otteen oikeaksi todistan.

Kankaanpäässä 21.12.2021

Viran puolesta:
Anna Vanhahonko
pöytäkirjanpitäjä